

сільської говірки, які намагалися пристосуватися до міського російськомовного середовища та вивчити російську мову», – розповідає доктор філологічних наук Лариса Масенко. Це дало поштовх для виникнення мішанини українських та російських слів, утворення кальок, мовних покручів та інших словесних деформацій.

Проте, останнім часом суржик використовується як масова форма спонтанного, свідомого спілкування. Просторіччя або місцеве наріччя з численними русизмами фактично стало популярним явищем.

Як відомо, вперше суржик був зафіксований у творі Івана Котляревського «Наталка-Полтавка» (1819). Використовував суржик і найвідоміший естрадний гуморист 40-60-х років Юрій Тимошенко (Тарапунька), який виступав у дуеті з Юхимом Березіним (Штепселем).

Нині зловживає суржилом велика кількість політиків, телеведучих (Ольга Фреймут, Михайло Хома (Дзідзьо), Сергій Притула та ін.), співців-виконавців (Андрій Данилко), вокальних груп («Воплі Відоплясова», «Дзідзьо», «Океан Ельзи», «С.К.А.Й.», «Скрябін» та ін.) тощо. Деякі твори сучасних українських письменників та поетів написані суржилом для створення комічного ефекту (Богдан Жолдак, Лесь Подерев'янський, Михайло Бриних та ін.). У засобах масової інформації теж використовують елементи суржику в своїх статтях, виданнях, телевізійних виступах.

Звичайним середовищем функціонування гібридної мови є і малі соціальні спільноти: як стійкі (двомовні сім'ї, професійно-виробничі колективи), так і стихійні (у транспорті, в магазині, у черзі до лікаря).

Суржик дедалі частіше вживається як основний (інколи єдиний) засіб спілкування та мовної гри. До суржику-гри також охоче звертається освічена молодь, коли хоче ввійти в інший мовний образ, розширити діапазон мовних варіацій. Прекрасно володіючи іншими мовними кодами, молода людина воліє використовувати суржик, як інструмент самовираження особистості та засіб отримання задоволення від власного мовлення.

Лешко О.
НТУ «ХП»

СЛЕНГ ЯК МОВНЕ ЯВИЩЕ СУЧАСНОГО СУСІЛЬСТВА

Сленг в українській мові дуже багатий. У ньому відбиваються як позитивні сторони життя суспільства, так і його проблеми. Найпростіше дослідити життя-буття саме через сленг, бо, за одним із постулатів сучасної філософії, мова – це дім буття.

Класифікувати сленг можна за різними ознаками. Наприклад, за *стилістичними ознаками* слова сленгу (жаргону) можна поділити на звичайні, тобто нейтральні, та згрублі (нецензурна лексика).

Важливим чинником у творенні сленгових лексем є спорідненість інтересів осіб, які формують різновид цього ненормативного утворення.

У середовищі людей, **що мають справу з комп'ютерами**, найчастіше використовуються жаргонні слова англomовного походження. Це викликано насамперед тим, що англійська є мовою комп'ютерних технологій: *апгрейд* (поліпшення, модернізація комп'ютера), *батони* (клавіші), *масдай* (скрайній ступінь невдоволення), *сидюк* (дисковод та диски CD-ROM), *юзер* (користувач), *авіха* (відео файл в форматі AVI).

Свої сленгові новотвори мають люди, які **цікавляться автомобілями**. Найпоширенішими лексемами цієї групи є назви різноманітних автомобільних деталей та іншого обладнання: *бублик*, *баранка* (кермо), *тачка* (автомобіль), *резина*, *скати* (шини) тощо.

У середовищі підлітків, **які захоплюються музикою**, часто вживають такі слова: *вертушка* (CD-програвач), *саундтрек* (мелодія, що супроводжує відеофільм), *сингл* (CD з меншою, ніж на альбомі, кількістю пісень), *солянка* (збірний концерт).

Власний сленг мають книголюби, газетярі, спортсмени та ін. До того ж у кожній з названих груп можна виділити підгрупи. Наприклад, спортивний сленг поділяється на сленг футболістів, хокеїстів, плавців та ін.

Практично кожна група людей, яких об'єднують спільні інтереси або вік, має свій особливий тип мовлення, що реалізується у сленгових новоутвореннях і притаманний лише цій групі. Групи можуть поділятися на підгрупи не лише за спорідненістю інтересів, а й за середовищем спілкування. Зокрема молодіжний сленг є неоднаковим відповідно до середовищ спілкування. Кожне з таких середовищ має свої відмінності, і сленг озвучує реалії життя саме у цьому оточенні.

Наприклад, у **студентському** середовищі побутують такі лексичні одиниці: *друшляти* (прогулювати пари), *гуртак*, *братська могила* (гуртожиток), *стіпуха* (стипендія), *абітура* (абітурієнт), *башляти* (платити), *хвіст* (заборгованість), *ботан* (заучка).

У сленговому мовленні **школярів** трапляються слова, що відображають шкільні буденні явища та проблеми: *шпора* (шпаргалка), *плавати* (погано знати матеріал), *йти на шпорах* (списувати), *врубитись* (зрозуміти), *засипатись* (не скласти іспити).

Окремим видом жаргонної лексики є **кримінальний сленг**, що вживається у відповідному середовищі, хоча завойовує позиції у розмовно-побутовому мовленні інших суспільних верств. Тут часто трапляються такі лексеми, як-от: *бивень* (розумово відстала людина), *дядя* (начальник тюрми), *дока* (знаюча людина), *квасити* (пити спиртне), *качок* (масивна людина), *мусор* (міліціонер).

Проте, якщо вищеназвані сленги вживаються лише у конкретному середовищі, то слова, що належать до **інтержаргону**, є загальноновживаними. До таких лексем можна зачислити: *бомж* (рос. абревіатура «без определенного места жительства»), *малахольний* (ненормальний), *лимон* (мільйон грошових одиниць), *поїхати* (збожеволіти), *стріляти* (просити).

Отже, сленг – досить поширене мовне явище, яке яскраво відображає життя різних шарів сучасного українського суспільства.

Ляхов Д.
НТУ «ХП»

МОВА – ЦЕ СЕРЦЕ НАЦІЇ

Мова – це серце нації, а нація – це особистість; вона має обличчя, свій характер, темперамент, свою культуру, мораль, честь і гідність, свої цінності, своє минуле, сучасне та майбутнє. Мова – це невичерпна духовна скарбниця, в яку народ безперервно вносить свій досвід, усю гаму свого розуму та почуття.

Із сивої глибини віків бере початок наша мова. Шлях її розвитку – це тернистий шлях боротьби. Дуже багато жорстоких років пережила наша рідна, наша невмируща мова, мужньо витерпівши наругу та найлютіших царських сатрапів і посіпак шляхетно-панських, своїх панів та підпанків. Перетерпіла вона і дикунський циркуляр царського міністра Валуєва, який заборонив друкувати книги українською мовою, окрім творів художніх, і ганебний із найганебніших Емський указ 1876 року, який зовсім заборонив друкувати книги українською мовою.

Українська мова невіддільна від українського народу, від його історичного розвитку, від самої держави, від рідної землі. Нашою мовою Маруся Чурай складала пісні, які додавали козакам снаги, нею звучали накази славнозвісного полководця та гетьмана П.Сагайдачного, який вів на бій козацькі полки. Це мова запорізьких козаків.

Українська мова – це мова великого народу, великої культури, нашої історії. Українською мовою написані невмирущі твори І. Котляревського і Т. Шевченка, І. Франка та Лесі Українки, І. Нечуя-Левицького та М. Коцюбинського.

Любов до Батьківщини не можлива без любові до рідного слова. Тільки той може осягти своїм розумом і серцем красу, велич і могутність Батьківщини, хто збагнув відтінки та пахощі рідного слова, хто дорожить ним, як честю рідної матері, як колискою, як добрим іменем своєї родини.

Мартиненко В.
НТУ «ХП»

КИРИЛО-МЕФОДІЙСЬКЕ БРАТСТВО ТА ЙОГО ВНЕСОК В ІСТОРІЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Кирило-Мефодіївське товариство – таємна політична національно-патріотична організація (грудень 1845 – березень 1847, Київ).

Засновники: В.Білозерський, М.Гулак, М.Костомаров. Згодом до них приєдналися 9 осіб, серед них Т.Шевченко, П.Куліш.

Зв'язки з Кирило-Мефодіївським братством підтримували ще близько 100 чоловік. Братство ставило головною метою досягнення державної незалежності України у складі федеративної спілки таких самих незалежних слов'янських